

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

11 בפברואר 2008

364

ה' באדר א' התשס"ח

עמוד

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 87) (חוקת אמינות למידע המופק ממכשירי אכיפה).
התשס"ח-2008 400

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 87) (חוקת אמינות למידע המופק ממכשירי אכיפה), התשס"ח-2008

1. הוספת סעיף 1א27 –
- בפקודת התעבורה¹ (להלן – הפקודה), אחרי סעיף 27א יבוא:
- ”מידע המופק ממכשירי אכיפה” – 1א27. (א) בסעיף זה –
- ”דגם של מכשיר” – סדרה של מכשירים זהים;
- ”היתר תו תקן” – היתר לסמן דגם מסוים של מכשיר אכיפה בתו תקן, שנתן מכון התקנים הישראלי בהתאם להוראות סעיף קטן (ה)2);
- ”חוק התקנים” – חוק התקנים, התשי”ג-1953²;
- ”מידע המופק ממכשיר אכיפה” – נתונים, סימנים, מושגים או הוראות, המופקים בכל דרך שהיא על ידי מכשיר אכיפה, לרבות פלט;
- ”מכון התקנים הישראלי”, ”תקן”, ”תו תקן” – כמשמעותם בחוק התקנים;
- ”מכשירי אכיפה” – מכשיר או מערכת טכנולוגית, המיועדים לגילוי עבירות תעבורה;
- ”פלט” – כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ”ה-1995³.

ד ב ר י ה ס ב ר

כללי משטרת ישראל משתמשת במכשור אלקטרוני לאכיפת החקיקה בתחום התעבורה. כיום נעשה שימוש במכשור בעיקר לאכיפת עבירות מהירות ואי-ציות לרמזור אדום, אך יש כוונה להרחיב את השימוש גם למכשירי אכיפה אוטומטית של עבירות תעבורה נוספות.

על פי המצב כיום, אם הועלתה טענה כנגד אמינות מכשיר אכיפה בהליך משפטי, שבו נדרשת תוצאת המדידה של המכשיר כראיה להוכחה ביצועה של העבירה, על התביעה להוכיח את אמינותו של המידע המופק מאותו מכשיר, באמצעות חוות דעת מומחה מטעם התביעה.

כדבר שבשגרה, נאשמים מגישים חוות דעת מומחה נגדית כדי להפריך את חוות הדעת שהוגשה מטעם התביעה. במקרים אלה מוטל על בית המשפט, בין השאר, לקבוע את מהימנות המכשיר, ולצורך כך עליו לבחון את שתי חוות הדעת האמורות ולהכריע ביניהן.

עם התפתחות הטכנולוגיה של מכשירי האכיפה, נדרשים כתי המשפט לתעבורה לקבל הכרעות בתחומי האלקטרוניקה, האלקטרו-אופטיקה, טכנולוגיית הלייזר, הפיזיקה בתחומי מדע נוספים, שאינם בתחום מומחיותם. נוצר מצב שבו כתי משפט שונים מכריעים הכרעות

שוונות, אשר לעתים אינן מתיישבות זו עם זו, לגבי אותו סוג של מכשירי אכיפה. ההכרעות הסותרות מתקבלות למיטב הבנתו של כל בית משפט, ובהתאם לחוות הדעת הספציפיות שהובאו לפניו באותו תיק.

במצב משפטי זה, שבו אמינותם של מכשירי אכיפה נמצאת חדשות לבקרים בהתדיינות משפטיות, היציבות המשפטית ואמון הציבור במערכת אכיפת החוק נפגעים. הדברים אמורים במיוחד בכל הקשור לאכיפת דיני התעבורה נוכח היקף העבירות הנאכפות ודרכי האכיפה. מוצע על כן לקבוע בפקודת התעבורה (להלן – הפקודה), הוראות לעניין קבילות המידע המופק ממכשירי האכיפה ואמינותו.

סעיף 1 לסעיף 27א1 המוצע
לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע כי מידע שהופק ממכשיר אכיפה יהיה ראיה קבילה לאמיתות תוכנו וכי על תוכנו תחול חוקת אמינות, כל עוד לא הוכח אחרת, בכפוף לקיומם של התנאים שלהלן, שמטרתם להבטיח את מהימנות המכשיר והמידע המופק ממנו:

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173. ס"ח התשס"ח, עמ' 97
² ס"ח התשי"ג, עמ' 30
³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366

(ב) מידע המופק ממכשיר אכיפה יהיה ראייה קבילה לאמיתות תוכנו, וחוקה כי הוא מידע אמין אלא אם כן הוכח אחרת, בכל הליך משפטי על פי פקודה זו, והכל בהתקיים התנאים המפורטים להלן:

(1) יצרן מכשיר האכיפה סימן את המכשיר בתו תקן, לפי היתר תו תקן שניתן לגביו;

(2) מכשיר האכיפה הוא מודגם שמכון התקנים פרסם לגביו הודעה ברשומות כאמור בסעיף קטן (ה)(3);

(3) מכשיר האכיפה הוחזק, הופעל ונערכו בו בדיקות תקופתיות, בהתאם לתנאי היתר תו התקן שניתן לגביו, והמידע שהופק ממנו נשמר, הוחזק וטופל בהתאם לתנאים האמורים;

(4) קיימת תעודת אישור המעידה כי המכשיר עבר בדיקה לצורך אימות דיוק או אימות דיוק מחדש, לפי הוראות פקודת המשקלות והמידות, 1947⁴, ככל שבדיקה כאמור נדרשת לפי הוראות הפקודה האמורה.

(ג) נקבעה בתנאי היתר תו תקן, סטייה מרבית אפשרית של נתונים המופקים ממכשיר האכיפה, תחול החוקה לפי סעיף קטן (ב) ביחס למידע שהופק ממכשיר האכיפה, לאחר שהוספה או שהופחתה, לפי העניין, הסטייה המרבית האפשרית כאמור, לטובת החשוד או הנאשם בעבירת התעבורה.

(ד) ההוכחה לסתירת החוקה לפי סעיף קטן (ב), תיעשה ברמה הנדרשת במשפט אזרחי.

(ה) (1) השר לביטחון הפנים, בהתייעצות עם שר התעשייה המסחר והתעסוקה ושר התחבורה והבטיחות

דברי הסבר

(סטיית תקן). היה וניתן היתר תוך קביעת קיומה האפשרי של טעות כזו, תחול החוקה בדבר אמינות הנתונים לאחר שתופחת מהם או תיוסף עליהם אותה טעות אפשרית, לטובת החשוד או הנאשם בעבירת התעבורה, לפי העניין.

לסעיף קטן (ד)

החוקה בדבר אמינות הנתונים ממכשיר אכיפה היא חוקה הניתנת לסתירה. מוצע לקבוע כי החוקה תיטור רק אם הובאו ראיות לסתור במשקל המטה את מאזן ההסתברויות נגד אמינות הנתונים, כמקובל במשפט האזרחי, ולא די בכך שהנאשם יעורר ספק סביר באמינות הנתונים. זאת, חרף העובדה שמדובר במשפט פלילי. הטעם נעוץ בכך שעל המידע חלה חוקת אמינות בעקבות בדיקות מדעיות, אובייקטיביות ורבית-חומיות.

לסעיף קטן (ה)

לצורך החלת חוקת האמינות המוצעת בסעיף קטן (ב) של סעיף 27א1, מוצע להסמיך את השר לביטחון הפנים,

יצרן מכשיר האכיפה סימן את המכשיר בתו תקן על פי היתר תו תקן ממכון התקנים, שניתן לפי הוראות סעיף קטן (ה)(2) של 27א1 לפקודה, כנוסחו המוצע (ר' דברי הסבר לסעיף קטן האמור) (להלן – היתר תו תקן).

פורסמה הודעה של מכון התקנים לגבי הרגם של אותו מכשיר, לפי סעיף קטן (ה)(3) של סעיף 27א1 לפקודה, כנוסחו המוצע (ר' דברי הסבר לסעיף קטן המוצע), ולפיה הרגם נמצא או עומד להימצא בשימוש המשטרה, וניתן לגביו היתר תו תקן.

המכשיר הופעל, הוחזק ונבדק תקופתית לפי תנאי היתר תו התקן שניתן לגביו, והמידע שהופק ממנו נשמר, הוחזק וטופל בהתאם לתנאי היתר האמור.

ככל שפקודת המשקלות והמידות, 1947, מחייבת עריכת בדיקות לאימות דיוק של מכשיר האכיפה – קיימת תעודה המאשרת את ביצוען.

לסעיף קטן (ג)

אחד התנאים שמכון התקנים מוסמך לקבוע בהיתר תו תקן הוא מידת הסטייה המרבית האפשרית של נתוני המכשיר

⁴ ע"ר 1947, תוס' 1 עמ' (ע), 2(א).

בדרכים, רשאי להכריז, בהודעה ברשומות, על תקן מסוים למכשירי אכיפה כעל תקן אמינות לעניין סעיף זה, שעמידת דגם של מכשיר אכיפה בדרישותיו ובתנאי היתר תו התקן שניתן לגביו, בכפוף להוראות סעיף זה, מבטיחה את אמינות המידע המופק ממנו.

(2) הוכרו תקן כתקן אמינות לפי פסקה (1), לא ייתן מכון התקנים הישראלי היתר לסמן דגם מסוים של מכשיר אכיפה בתו תקן לפי סעיף 11 לחוק התקנים, אלא אם כן בדק בעצמו, ואישה כי הדגם האמור מתאים לדרישות תקן האמינות; בהיתר כאמור ייקבעו הוראות ותנאים הנדרשים לקיום הוראות התקן, לשם הבטחת אמינות המידע המופק ממכשיר אכיפה מדרגם כאמור, לרבות הנתונים שניתן להפיק מהמכשיר, הסטייה המרבית האפשרית של נתונים אלה, ככל שישנה, הוראות לעניין אופן הפעלת המכשיר, דרכי תחזוקתו ובדיקות תקופתיות שיש לערוך בו, ואופן השמירה, האחזקה והטיפול במידע המופק ממנו.

(3) ניתן היתר תו תקן לדגם מסוים של מכשיר אכיפה המשמש, או המיועד לשמש, את משטרת ישראל, יפרסם מכון התקנים הישראלי, לבקשת משטרת ישראל, הודעה על כך ברשומות; בהודעה כאמור יפורטו תנאי ההיתר.

(1) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות הוראות לעניין הגשתו לבית המשפט של מידע המופק ממכשיר אכיפה.

(2) לעניין סעיף זה לא ייחשב פלט שהוא מידע המופק ממכשיר אכיפה, כהעתק, אלא כמקור.

ד ב ר י ה ס ב ר

הודעה על כך ברשומות. זאת כדי שחשוד בעבירה שהתגלתה באמצעות מכשיר מאותו דגם או נאשם שהוגש נגדו כתב אישום בהסתמך על נתונים שהופקו ממכשיר כזה, יהיה מודע למעמד המידע המופק מאותו המכשיר ולמגבלות העומדות לפניו בהגנתו. ויובהר כי אחד התנאים להחלת הוראות הקבילות וחוקת האמינות שבסעיף 27א(ב) המוצע, על מידע המופק ממכשיר אכיפה, הוא כי פורסמה לגבי הדגם של מכשיר האכיפה הודעה ברשומות כאמור.

לסעיף קטן (1)

מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע תקנות המסדירות את הגשתם של הנתונים ממכשיר אכיפה לבית המשפט.

לסעיף קטן (2)

לאור כלל הראיה הטובה ביותר, המחייב, בדרך כלל, להגיש את הראיות המקוריות ולא העתקים, מוצע לקבוע כי יראו פלט של מכשיר אכיפה, כראיה מקורית.

בהתייעצות עם שר התעשייה המסחר והתעסוקה ועם שר התחבורה והבטיחות בדרכים, להכריז, בהודעה ברשומות, על תקן מסוים של מכשירי אכיפה כתקן אמינות לענין סעיף 27א המוצע, שעמידת מכשיר אכיפה בדרישותיו ובתנאי היתר תו התקן שניתן מכוחו, מבטיחה את אמינות הנתונים המופקים ממנו.

מוצע לקבוע כי היתר תו תקן לפי תקן האמינות יינתן לפי סעיף 11 לחוק התקנים, התשי"ג-1953, רק לדגם של מכשיר שנבדק על ידי מכון התקנים עצמו (להבדיל ממעבדות חיצוניות), זאת עקב התוצאות המשפטיות של ההיתר. בהיתר תו התקן ייקבעו נתונים שניתן להפיקם ממכשיר מהדגם האמור ומירת הסטייה המרבית האפשרית שלהם, אם ישנה. כמו כן ייקבעו הוראות לשמירה ולטיפול הן במכשיר והן במידע המופק ממנו, שמטרתן להבטיח כי המידע שיוצג בערכאות בבוא היום, אכן יהיה אמין.

היתר תו תקן עשוי להינתן לבקשת יצרן או יבואן של מכשירים, או לבקשת משטרת ישראל, מוצע לקבוע, כי אם ההיתר ניתן לבקשת משטרת ישראל, והיא משתמשת או מתכוונת לעשות שימוש באותו דגם של מכשיר, תפורסם